

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: میرعلم سیدی، ۱۳۹۰

دفاع مشروع از منظر فقه و حقوق موضوعه ایران

دفاع مشروع از دیرباز در حقوق کلیه جوامع ظاهر شده و حق هر انسانی برای حفظ جان و ناموس و مال و آزادی تن خود یا دیگری شناخته می‌شود. استیفای این حق به هنگامی جایز است که جامعه قادر به حمایت از این حقوق نباشد، لذا دفاع مشروع وضعی استثنائی و تابع شروطی است که تخطی از آن تکالیف متقابلی برای مدافع به وجود می‌آورد. بنابراین مقنن تحت رعایت شرایطی خاص مانند فعلیت تجاوز، تناسب و غیره حق دفاع از خود و دیگری را برای افراد مقرر نموده است و گرنه عمل شخص تجاوز از حدود دفاع مشروع و قابل تعقیب و مجازات خواهد بود.

اکثریت فقها دفاع را یک حق دانسته‌اند که عبارت است از توانیو امتیازی که به موجب آن شخصی که جان یا ناموس یا مالش به ناحق مورد حمله قرار گرفته است. در حقوق اسلام دفاع مشروع بعنوان یک حق شناخته شده، حتی فقهای شیعه در بعضی موارد اقدام به دفاع را تکلیف شرعی اشخاص می‌دانند.

سیاست جنایی در نظام‌های حقوقی مختلف بر این مبنا قرار دارد که ارتکاب فعل مجرمانه با تحقق سه عنصر قانونی و مادی و معنوی مجازات مرتکب جرم را به همراه دارد ولی دفاع مشروع به عنوان یکی از اقسام علل تبرئه‌کننده نمونه انعطافی سیاست جنایی محسوب می‌شود که بر اساس آن با هدف جلوگیری از خطرهایی که نفس یا عرض و ناموس و مال و یا آزادی تن افراد را تهدید می‌کند مجوز ارتکاب جرم را به مدافع ارائه می‌کند و این امر اهمیت بحث دفاع مشروع را آشکار می‌سازد.

کلیدواژه‌ها: دفاع مشروع، عوامل موجبّه، مبانی فقهی، ماهیت حقوقی، مسئولیت کیفری، تجاوز

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۰۷۸۹۲۰۲۲

تاریخ دفاع: ۱۳۹۰/۱۱/۱۱

رشته‌ی تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: محمد رضا محمدزاده رهنی

استاد مشاور: دکتر حسین بهروان

M.A. Thesis:

The territory of custom in contracts and iqaat

In this dissertation, it is presented one of the public criminal law Issues in related to the criminal non- responsibility as called legitimate defense. The Legitimate defense has appeared in all societies law from ago years and is recognized right of any humans to conserve body, chastity his or others freedom. The vindication of rights is a permissible

when society could not to support from this right, then, Legitimate defense is exceptional situation and related to conditions that violation from it lead to brings counter task-s for defender. Then, legislator provided special defense conditions from own and others such as to act aggression, necessity, defense right of people, in the othe hand person act is punishable due to violate from legitimate defense limits and is prosecuted.

Legitimate defense in legal shape is our desired subject that it has approved from French law by extracting it in 1304, and after Islamic revolution, Legislator tried to a dapt the above- mentioned articles with Islamic legitimacy and Jur is prudent view.

Then, legitimate defense principle has been accepted with differences that there are in different societies. For this case, by attention to the more similarities in European and jurisprudents, studying and to overview the views of them can to be basic source to remove the present am biguities in there lated legal articles to this legal institution.